

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Band: 77 (1964)

Artikel: Nos morts
Autor: [s.n.]
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-226738>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 29.09.2024

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

La *Fundaziun Schiller* ha honorau il poet surmiran Otto Spinas cun in premi da melli francs per siu operar litterar.

Il *Giuvven Jauer*, la gasetta meinsila per la Val Müstair ed organ ufficial dalla giuventetgna jaura, ha saviu festivar siu giubileum d'argien. Siu fundatur ei Tista Murk, il tgirader da nossas emissiuns romontschas. Cun fiug giuvenil e premurada perseveronza ha el redigiu quei organ romontsch ch'ademplescha senza dubi in'impurtonta missiun culturala ella lontana Val Müstair. Nus gratulein e giavischein in prospereivel svilup.

Prof. Anton *Largiadèr*, nies cumpatriot dalla Val Müstair ed anteriur archivari dil cantun Turitg, ha cumpleniu il matg vargau 70 onns. La Regenza da Turitg ha numnau el professor d'honor dall'Universitad da Turitg. Cordiala gratulaziun.

Sco representanta dils cantadurs svizzers ei la *Ligia Grischa* separticipada ils 8 da zercladur 1963 dil concert internaziunal dalla Cuminonza europea per chors a Salzburg. Sut la versada bitgetta da directur da musica Walter Aeschbacher ha ella schau resunar cun splendid success canzuns els quater lungatgs naziunals svizzers.

Duront l'jamna svizra 1963 ei l'exposiziun «*Romontsch 25 onns lungatg naziunal*» vegnida mussada a Brugg. Ella ha anflau viv interess.

Ils 7 da fenadur 1963 ha la *Scola aulta populara da Turitg* giu ella Casa Romontscha sia emprema sesida en tiara romontscha. Dr. Alexi Decurtins ha lu accumpignau ils participonts si Breil e visitau cun els la Surselva.

Il *Survetsch da fegliet svizzer* ha fatg ina concorrenza per historias cuortas romontschas. La giuria ha accordau dus emprems premis a scolast secundar Theo Candinas, Cuera, ed a Ser plevon Duri Gaudenz, Scuol. In tierz premi ei vegnius attribuius a Dolf Kaiser, Turitg. Aunc sis ulteriuras lavurs han retschiert premis e 18 autras contribuziuns ein vegnidadas acquistadas per publicaziun.

Las *uniuns svizras d'editurs e libraris* han regalau a treis vischnauncas muntagnardas ina biblioteca populara ed ina per la giuventetgna. Era Sa. Maria en Val Müstair ha astgau retscheiver ina tala biblioteca.

Nos morts

La mort ha puspei fatg reha raccolta enteifer las retschas romontschas. Sper ils prominents defuncts ch'eiin gia numnai en autras parts da quest rapport, v. cuss. guv. dr. Andrea *Bezzola*, viceparsura d'honor dr. Erwin *Durgiai*, v. cuss. guv. dr. Robert *Ganzoni* e dr. Nicola *Gaudenz* vulein nus seregordar d'entgins auters ch'eiin sefatgs meriteivels per nossa cultura. Nus vulessen denton accentuar ch'igl ei buca pusseivel da menziunar tuts ni d'entrar en detagls da lur operar.

Ils 21 d'avrel 1963 ei spartius Gian *Coray*, vegl president communal da Samedan. Sco commember dil Cussegl dalla Cuminonza Radio Romontsch e parsura dalla Fundaziun Planta e buca il davos sco president dalla capitala putera, ella quala il romontsch sto sedustar aspramein per sia existenzenza, eis el sefatschentaus cun premura dils problems che sepresentavan en quels differents gremis.

Il vitget da Mathon alla Muntogna da Schons ha bein aunc mai viu in tal pievel sco la dumengia, ils 6 d'october 1963, cu ei ha giu num prender cumiau da v. scolast Tumasch *Dolf*. E cun raschun ei il defunct gie gia en giuvens onns semess cun fervur en survetsch da siu pievel romontsch rimond sin intimaziun dil «Liun da Trun» praulas e proverbis, versets e canzuns popularas. La canzun populara ei lu insumma daventada sia pissiun; el ha denton era saviu entusiasmar ils cantadurs romontschs da tuts idioms cun amablas cumposiziuns. Tgi enconuscha buca sia «Stiva da filar», sias canzuns per chor mischedau eav.? Igl um ch'ei staus alla tgina dall'Uniun da Schons, dalla LR e dalla Renania ha plinavon regalau a siu pievel historias popularas el ver senn dil plaid. El ruaussi en pasch sin siu «Munsulegl».

Tut anetgamein ha deputau Chasper Ans *Grass* stuiu bandunar sia famiglia e ses biars amitgs. Sper sia gronda truscha sco renomau concierge el hotel Palace a S. Murezi nua ch'el ha barhau ver 43 onns ha el mess sia buna plema el survetsch dalla Musa romontscha. «La Signuria da Tschafur» e «La rösa da Somvih» ein ovras beinenconuscentas en Giadina. Sias poesias popularas ch'ein per part era vegnidas cumponidas dattan perdetga da siu fin sentiment per il bi ed il bien.

In imposant til funeral ha accumpignau ils 12 da schaner 1964 a Domat dr. med. Gieri *Federspiel* alla fossa. Malgrad sia greva lavur da clamada ha dr. Federspiel aunc anflau temps per la Mumma romontscha ton sco autur da siu cumpendi «Il Samaritan» sco entras sia activitad ell'Uniun romontscha dil Plaun. Bia temps e forzas ha el surtut impundiu per la scrutaziun dalla historia da Domat. Da quei dattan perdetga ils treis toms davart quei tema. Cun el ei in grond amitg da Domat e dalla Romontschia ius vi tier l'armada gronda.

In grond pievel e denter quel surtut numerus cantadurs han accumpignau scolast Giusep *Maissen* ils 11 da december 1963 sil santeri dalla Cuort a Cuera. Sia veta ora ha il preziau defunct impundiu sco valent dirigent e componist zun bia temps per il cant profan e sacral. Adina puspei elegian ils chors bugen in'u l'autra da sias canzuns. Ils cantadurs sursilvans honoreschan sia memoria cun eleger sia «Canzun da primavera» sco canzun generala per chors virils per la proxima fiasta da cant a Rueun.

Ils 5 da december 1963 ei il decan dil Capetel grond sursilvan, Sur Anton *Schmid*, passaus vi ella perpetnada. Gia en giuvens onns ha el giz-

zau meinsvart la plema. Sias lavurs sedistinguan entras in stil concis ed han mintgaton in tratg satiric. Cun el ha igl emprer redactur dil «Glogn», dil calender popular ch'ei in veritabel arcun de valurs culturhisticas, bandunau quest mund. El ei era staus coeditur dalla «Cecilia».

Nos giubilar

Ils 19 d'avrel 1963 havein nus astgau gratular a dunna *Nina Attenhofer-Zappa* sils 70 onns. La giubilara ei adina stada ina fideivla amitga da nossa cultura e da nies lungatg. Surtut el ravugl dil Survetsch da fegliet svizzer ha ella fatg valer sia influenza en favur da nossa viarva.

A Rheinfelden ha directur da musica Ernest *Broechin* festivau en buna sanadad siu 70avel anniversari. El ei beinenconuschents a nos cantadurs, surtut als surmirans, als quals el ha regalau differentas stupentas canzuns. Denter la nova ediziun da canzuns sin fegls dalla LR sesanflan puspei in pèr da sias cumposiziuns.

En cumpleina forza spirtala e corporala ei v. cuss. naz. dr. Giusep *Condrau*, il redactur dalla Gasetta Romontscha, passaus ils 16 da schaner 1964 sur la sava digl otgavel decenni. Ton sco redactur sco zun versau parlamentari ha el prestau prezius survetschs alla Romontschia. Per conclusiun da sia splendida carriera politica ha el aunc intervegniu en favur dil quart lungatg naziunal e fatg endamen quel en connex cun in postulat partenent sustegn e manteniment dallas gruppas etnicas svizras.

Da miez fenadur ha nies cumpatriot prefect Gieri Giusep *Montalta* da Murissen a Zug astgau festivar siu 90avel di da naschientscha. Schegie ch'il giubilar ei gia dapi decennis ella Bassa, persequitescha el aunc adina cun viv interess ils eveniments en tiara romontscha. Bugen pren el la plema per rapportar ella Gasetta Romontscha davart il far e demanar en sia secunda patria.

Il di da Nadal ha in ulteriur Romontsch egl jester, igl enconuschent scribent Giatgen *Uffer* da Savognin a Muralto cumplenu siu 80avel onn. Cun prosa, poesia e tocs da teater ha il giubilar enrihiu la litteratura surmirana. Diversas da sias poesias ein vegnidas cumponidas e vegnan cantadas cun plascher da nos cantadurs romontschs.

A Ftan ei il pictur-artist Edgar *Vital* entaus il matg el novavel decenni. El ei adina staus in um mudest en siu agir e patertgar che ha cun perseveronta premura empruau d'ereger ina punt denter il vargau ed il present. In'exposiziun ella Chesa Planta a Samedan ha dau in variont maletg da sia ovra artistica.